

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושבע

היכל
שלישי

מאמר בן פורת יוסף

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ותשע לבריאה

שנת הקהל

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח ר' נתן ע"ה

גורארי

נפטר ביום הש"ק א' דראש השנה ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

שור לשון תרגום כי התרגום הוא אחוריים דלה"ק כמבואר בדוכתי טובא, והיינו שמפנימי' התורה א"א להם לינק ולקבל כלל זולתי מאחורי' הדמקיף והוא נק' שור בלשון תרגום דוקא.

וימררוהו⁴⁶ ורובו וישטמהו בעלי חצים שהמה בחי' מנגדים לבחי' בן פורת יוסף הגורם סבת תוס' אור וגלוי למטה, והמה ישטמהו שלא יתגלה בחי' גלוי אור א"ס למטה כ"א מתעלם בהסתר פנים, וע"ז העצה היעוצה לזה הוא בחי' התשובה מעומקא דלבא לשוב אל ה' בכל מאדם וכמארז"ל אין⁴⁷ ישראל נגאלין אלא בתשובה, וזהו מ"ש ותשב⁴⁸ באיתן קשתו פי' כי אותיות אית"ן משמשות לעתיד וכדכתיב משכיל⁴⁹ לאיתן האזרחי בשגם אזרח הוא לשון עתיד והיינו שלע"ל יתגלה בחי' איתן האזרחי שיזרח לע"ל דוקא והוא עתה בבחי' העלם סתימו דכל סתימין מאד נעלה (והוא לשון חוזק כמו איתן⁵⁰ מושבך) מערך ההשתלשלות וע"י התשובה יזכו שיזרח לע"ל בזמן הגאולה ב"ב בחי' איתן וזהו ותשב באיתן קשתו.

ויפוז"ן זרועי ידיו זהו בחי' המשכת פנימית התורה שיתגלה לעתיד שנק' בחי' פז כמ"ש הנחמד⁵¹ מזהב ומפז רב, וזהו למעלה מבחי' הזרועות עליונים שהמה זהב וכסף, וזהו ויפוזו זרועי ידיו שנמשך בחי' פז העליון בזרועות העליונים דזהב וכסף מידי אביר יעקב⁵² אותיות יבק"ע וכמ"ש יבק"ע⁵² כשחר אורך וגו'. משם רועה אבן ישראל, היינו כמשנ"ת⁵³ ע"פ והאב"ן הזאת אשר שמתו מצבה יהי' בית האלקים ע"ש, וזהו משם דייקא רועה אבן ישראל וד"ל.

46) וימררוהו ורובו: ויחי מט, כג.
47) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה: ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז, ה"ה. וראה סנהדרין צז, ב.
48) ותשב באיתן קשתו: ויחי מט, כד.
49) משכיל לאיתן האזרחי: תהלים פט, א.
50) איתן מושב"ך: בלק כד, כא.
51) הנחמד"י מזהב ומפז רב: תהלים יט, יא.
52) יבק"ע כשחר אורך: ישעי' נח, ח.
53) כמשנ"ת ע"פ והאב"ן הזאת: תו"א פ' ויצא. סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרכו ואילך.

46) וימררוהו ורובו: ויחי מט, כג.
47) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה: ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז, ה"ה. וראה סנהדרין צז, ב.
48) ותשב באיתן קשתו: ויחי מט, כד.
49) משכיל לאיתן האזרחי: תהלים פט, א.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת יום הבהיר ה' טבת הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בזה מאמר ד"ה "בן פורת יוסף" מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, והוא מגוכי"ק הרה"צ הר' משה בן אדה"ז, שרשם המאמר בסמיכות לזמן שמיעתו מאת אדה"ז.

*

לתועלת הלומדים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת גבריאל שי' שפירא, והרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת, אוצר החסידים

יום הבהיר ה' טבת, ה'תשס"ט
שנת הקהל
ברוקלין, נ"י.

BEN PORAS YOSEF

Copyright © 2009 by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

בעזרה היי תורה ברבים בשבת קדש פ' ויחי

בן פורת יוסף בן פורת עלי עין וכו', כתיב אלה תולדות יעקב יוסף וגו' והיינו כי יעקב אע"ה הוא בחי בריח התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה התחתון אף בבחי עקבי י' עקב כו', ויוסף הוא בחי הצדיק עליון סיומא דגופא, ולכן כתיב אלה תולדות יעקב יוסף דוקא, שכל התולדות דיעקב הוא ע"י יוסף הצדיק עליון דדא: עביד תולדות וכמ"ש אור' זרוע לצדיק וגו'.

וביאור הענין הוא דהנה כתיב מלכותך מלכות כל עולמים וגו', פי' שכל עולמים גשמים ורוחנים מקבלים חיות רק מבחי' מדת מלכות דאצי' בלבד שנק' דבר ה' ית' מקור דבי"ע, וכמ"ש ואתה מחיה את כולם, ואתה בחי' האותיות שמאלף ועד תי"ו שבמל' דאצי' כמבואר בדוכתי טובא, ודלא כדמיון התלבשות הנשמה בגוף שמתפעלת בשנוי' ממקרי ומאורעי הגוף, כי אני' הוי' לא שניתי כתיב ואתה' הוא עד שלא נברא כו' ואתה הוא משנברא כו' בלי שנוי כלל, אתה' עשית את השמים ואת הארץ כו', א"ת כתיב וקרינן אתה', והיינו כי עיקר החיות דכ"ע דבי"ע הוא מבחי' האותיות שמא' ועד תי"ו שבמל' דאצי' שנק' א"ת לשון נקבה, וכמ"ש במ"א, והנה בחי' המשכה זו שיומשך השפע והחיות מבחי' סכ"ע שנק' אתה הוי' לבדך לבחי' ממכ"ע שנק' אתה עשית כו' בתוך כל עלמין דבי"ע נק' בחי' יעקב י' עקב המבריה מהקצה עליון דסכ"ע לקצה התחתון למטה מטה בעשיה והוא הממשיך החיות הנ"ל.

ועיקר המשכה זו הוא ע"י התורה שמקו האמצעי דבריה התיכון שממך גלוי אור א"ס למטה אף בבחי' עקביים ממש, רק בתחילה צ"ל העבודה דתפלה להתעורר באהבה והעלאת מ"ן ממטה למעלה בק"ש וכמ"ש ואהבת' בכל לבבך ודרשו רז"ל בשני' יצריך שאף היצה"ר דנפש הבהמי' יתהפך לטוב ויסכים לזה ולא ילבב עוד לשתי לבבות כ"א לבי' א' לאביו שבשמים כו', ובכל נפשך הוא

- (1) בן פורת יוסף: מאמר זה נדפס כאן מגוכי"ק הרה"צ ר' משה בן כ"ק אדמו"ר הזקן. וראה גם ד"ה זה בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרעז. אוה"ת ויחי שפה, ב. שצה, א. וראה פלה הרמון ויחי קלו, ד. שם כרך ו' תשמז, ב. כרך ז' תתתעז, אי.ב.
- (2) בן פורת יוסף: ויחי מט, כב.
- (3) אלה תולדות יעקב יוסף: וישב לו, ב.
- (4) הוא בבחי' בריח התיכון: ע"ד תרומה כו, כח. וראה זח"ב נא, ב.
- (5) דדא עביד תולדות: זח"א פה, א. קפ, א.
- (6) אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
- (7) מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
- (8) ואתה מחיה את כולם: נחמי' ט, ו. וראה ג"כ שער היחוד והאמונה פ"ב.
- (9) אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
- (10) ואתה הוא עד שלא נברא: ע"פ נוסח ברכת השחר. וראה של"ה ג, ב.
- (11) אתה עשית את השמים ואת הארץ: ע"פ נחמי' ט, ו.
- (12) ואהבת בכל לבבך: ואתחנן ו, ה.
- (13) בשני יצריך: ראה ספרי ואתחנן שם. ברכות נד, א במשנה.
- (14) לב א' לאביו שבשמים: ברכות נז, א.

נגלה כבוד ה' אשר עי"ן בעי"ן יראו כו' וכנ"ל, וע"ז נאמר בן פורת יוסף ולא נאמר עלי עי"ן כ"א יהי' בבחי' הדרג' ההשתלשלות דאתעדל"ת אתעדל"ע ועין בעי"ן יראו רק שיהי' נגלה כבוד ה' בבחי' גלוי מה שהי' זרוע בהצדיק עליון בבחי' העלם, וזהו בן פורת יוסף לע"ל דוקא שיתגלו כל האורות שהיו זרועים בו וכנ"ל וד"ל.

בן פורת עלי עי"ן זה יהי' לאחר תחיית המתים שהטל"כ שעתיד להחיות בו את המתים הוא נמשך מלמעלה מן ההשתלשלות שלא ע"י אתעדל"ת כלל (כי טל"כ אינו נעצר לעולם משא"כ המטר וכמ"ש במ"א), וזהו עלי עי"ן למעלה מבחי' העי"ן בעי"ן יראו דימות המשיח שזהו בסדר והדרגת ההשתלשלות וכנ"ל, וזהו בחי' רצון העליון שבמצחא עילאה שיתגלה אז כמ"ש בצי"ן והי"ו³⁷ על מצחו תמיד לרצון לפני ה' שהמצחא הוא למעלה מהעינים כו' והארה מזה מתגלה עתה במנחה דשבת כמ"ש³⁸ בזוהר וזהו בן פורת עלי עי"ן וכנ"ל וד"ל.

בנות צעדה עלי שור, שור הוא חומה, רק הוא בלשון תרגום ומפני מה נאמר בלשון תרגום, הל"ל בלה"ק חומה כו', אך הענין הוא דהנה דרשו רז"ל ע"פ אני' חומה ושדי כמגדלות, אני'³⁹ חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח כו', והיינו שלכן נמשלה התורה לחומה נדמה, דכמו החומה עשוי' מאבנים ועפר הדומם היסוד הרביעי שבד' יסודות דצח"ם ופחות שבכולן ונעשה שומר לבני האדם המדבר העליון שבהם ומגין עליהם מן האויבים ולסטים ודומיהן, כך ממש עדי"מ התורה ירדה בסתר המדרגה ממקום גבוה שמחכמה⁴⁰ עילאה נפקא למקום נמוך למטה בעשיה להתלבש בעניינים גשמיים דעה"ז שמשתעי רק בעניינים גשמיים דתרומות ומעשרות וקלף התפילין וצמר הציצית וסכך הסוכה ודיני ממונות ודומיהן, ואעפ"י כן היא נעשה בחי' שומר ומגין לישראל להגין מיניקת החצונים כמארז"ל דמגינה⁴¹ אפי' בעידנא דלא עסיק בה כו'.

אך בזמן הגלות נאמר בנות צעדה עלי שור, פי' בנות המה בחי' הע' שרים עליונים שרש הע' או"ה שלמטה (שנק' בנות' שהמה בחי' מקבלים השפע מאחורי המקיפים עליונים כמ"ש בכ"י⁴² אריז"ל שאחוריהם למקיף ופניהם לפנימי עיי"ש), שצועדים עלי שור' המקיף דחומה זה תורה לקבל ולניק משם, ולכן נאמר

- (37) שהטל שעתיד להחיות בו את המתים: א. פה, א. קכא, א. זח"ג פא, א. ועוד.
- (38) טל אינו נעצר: ראה תענית ג, א.
- (39) והי' על מצחו תמיד: תצוה כח, לח.
- (40) כמ"ש בזוהר: זח"ג קכט, א.
- (41) אני חומה: שה"ש ח, י.
- (42) אני חומה זו תורה: פסחים פז, א.
- (43) שמחכמה עילאה נפקא: ראה זח"ב סב, לשון אדה"ז בתניא ספלי"ן.
- (44) דמגינה אפי' בעידנא דלא עסיק בה: ראה סוטה כא, א.
- (45) בכ' אריז"ל שאחוריהם למקיף: ע"פ שמ"ב פ"ג ופי"ג. וראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' יג. שערי תשובה לאדהאמ"צ צה, ד, וש"נ.

לקשר מחשבה למחשבה ודבור בדבור כו' שכל ג' לבושי הנפש יתכללו ויתקשרו בג' לבושים עליונים דמחשבה דיבור ומעשה כו'.

וכ"ן התעוררות האהבה תהי' מההתבוננות בה' אחד אף דלית¹⁵ מחשבה תפיסא ביה כלל ע"ז נאמר וצדיק¹⁶ באמונתו יחיה, באמונתו שלמעלה מההשגה יחיה ממש, והיינו במה שמאמין איך כ"י עמך מקור חיים מקור התענוגים עד שהתענוג שבעה"ב אף שגדול ונפלא הוא כתפלת ר"מ על אחר דמוטב¹⁸ דלידיני וליתי לעלמא שכדאי לסבול צער ויסורי הגהינם רק בכדי שיזכה אח"כ לעונג הנפלא דג"ע, אעפ"י כן הוא רק בחי' זיו והארה בעלמא מעצמות העונג העליון שנמשך מבחי' מקור התענוגים כי בעה"ב נהנין בבחי' השגה ממש, ועצמות העונג הוא למעלה מגדר ההשגה, רק ע"י האמונה בעה"ז שלמעלה מן ההשגה ומקיימי' המצות שנמשכים מעונג העליון ככרכתן אשר קדשנו כו' כמ"ש באשרי¹⁹ כו' כנודע, בזה יחיה ממש דיפה²⁰ שעה א' בתשובה ומע"ט בעה"ז מכל חיי עה"ב, ומכל זה תתעורר האהבה בק"ש בבחי' צמאון מלמטה למעלה לה' אחד, ואח"כ יעסוק בתורה לשמה להמשיך גלוי אור אין סוף ממעלה למטה אף בבחי' עקביים שזהו ענין יעקב י' עקב שהוא בחי' גופ"א בחי' התורה שמקו האמצעי כנודע.

וזהו אלה תולדות יעקב יוסף, דהנה כתי' ותקרא²¹ את שמו יוסף לאמור יוסף ה' לי בן אחר, ולכאורה אינו מובן דהל"ל בן שני מהו בו אח"ר, אך הענין הוא דהנה בחי' ב"ן הוא בחי' מדת האהבה שנק' בחי' ב"ן ומדת היראה נק' בחי' ב"ת כנודע, וזהו שאמרה יוסף ה' לי בן אחר דייקא, דהיינו בחי' התהפכות מדת האהבה דאח"ר וסט"א דנפש הבהמי' לכל תאות עה"ז שהאדם נמשך אחריהן בטבעו נמשל כבהמה נדמה, לקדושה לה' אחד שמזה יגרום בחי' המשכת תוס' אור וגלוי אלקות מלמעלה למטה שזה סוד יוס"ף שהוא לשון הוה שמוסיף אור בתמידות, וכ"ז ע"י בן אחר שנתהפך לקדושה שבאתעדל"ת זו מעורר אתעדל"ע בחי' יוס"ף ה' לי בתמידות וכנ"ל.

וזהו ענין תולדות יעקב יוס"ף כי הנה כתיב אור זרוע לצדיק וגו' פי' דכמו עד"מ הזריעה גשמי' שזורעין גרעינין בארץ שמתוסף אח"כ בבחי' רבוי והגדלה בתוס' מרובה על העיקר עד שאפשר שימצא מאה שערים כו', ויש כח הצומח שבארץ כח נצחי בבחי' א"ס ממש שתוציא את פירותיה ותבואותיה שנה שנה, וז"ש זרעו²² לכם לצדקה זרעו²³ צדקות דהיינו ע"י מעשה הצדקה ליתן לעני

15) דלית מחשבה תפיסא ביה כלל: ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א).

16) וצדיק באמונתו יחיה: חבקוק ב, ד.

17) כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

18) דמוטב דלידיני: חגיגה טו, ב.

19) באשרי: ע"פ ויצא ל, יג.

20) דיפה שעה א' בתשובה: ראה אבות פ"ד, מ"ז.

21) ותקרא את שמו יוסף: ויצא ל, כד.

22) זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.

23) זרע צדקות: ברכת יוצר.

דלית לי' מגרמי' כלום, גורמים סבת זריעת האור העליון בצדיק עליון בחי' יוס"ף שיוסף בבחי' תוס' אור ברבוי והגדלה בבחי' א"ס ממש, ולכן אמר יעקב אע"ה עליו בן פורת' יוסף שפור"ת הוא לשון פו"ר וכמו הנהר²⁴ הרביעי הוא פר"ת ודרשו רז"ל שמימיו²⁵ פרין ורבין כו', והיינו שבבחי' פו"ר יש ג"כ בחי' כח נצחי שהתקין²⁶ לו ממנו בנין עדי עד להיות בו כח המוליד להוליד בנינים ובנינים בני בנינים כו', וכן ביוסף הצדיק עליון האור זרוע בו לעשות תולדות בבחי' א"ס ממש, וזהו אלה תולדות יעקב דהיינו שיומשך תוס' אור דיעקב י' עקב בבחי' גלוי הוא ע"י יוסף הצדיק עליון דוקא וכנ"ל וד"ל.

אך מ"ש בן פורת בן פורת ב"פ הוא שהראשון קאי על בחי' ימות המשיח והשני קאי על בחי' זמן תחיית המתים כו', והיינו כדכתיב על לע"ל בימות המשיח ונגלה²⁷ כבוד ה' עיני²⁸ בעיני יראו כו', פי' שמה שעתה בזמן הגלות הוא בבחי' העלם שאל מסתתר ואותותינו²⁹ לא ראינו אף שמקיימין וזרעו צדקות וגורמי' מדת תוס' אור בזרוע בצדיק עליון, אכן עתה בבחי' העלם כל האורות גנוזות למעלה ולע"ל כשלא³⁰ יכנף עוד מוריך יתגלו כל האורות שהיו גנוזות בבחי' גלוי ממש, וה"ז כמו עד"מ המטמין אבנים טובות וסגולות מלכים בארגזים שישנם במציאות רק שנעלמים מעין כל, ואח"כ כשפותח הארגז ומגלן לעיל כל אין כל חדש בזה זולתו הגלוי וד"ל.

וזהו עין בעין יראו דוקא עין בעין דהיינו לפי ערך ההעלאת מ"ן דכנ"י בבחי' הסתכלות למעלה וכדכתי' עיני³¹ תמיד אל ה' וכת' עיני כ"ל אליך ישברו, כך ממש ערך השפעת המ"ד ג"כ בבחי' העין שלמעלה דכתיב עיני³³ ה' אלקיך בה כו' וכמ"ש הנך³⁴ יפה עיניך יונים וכמבואר בדוכתי טובא עד"מ היונים עיקר הזווג שלהן הוא בחי' ההסתכלות זע"ז כו', כך עד"מ למעלה משבח קב"ה לכנ"י הנך יפה עיניך יוני"ם וכנ"ל, וכמ"כ בישראל שלמטה כשמתעוררים בבחי' האהבה והתשוקה לאסתכלא³⁵ ביקריה דמלכא להיות עיני כל אליך ישברו, כמ"כ מעוררים למעלה שיהי' עין הוי' אל יריאיו (והכל במשקל ומדה לפי ערך המ"ן בעין דנוק' כך הוא ממש ערך המ"ד דעין דדכורא), וזהו יהי' לע"ל בימות המשיח קודם התחיה אשר אז יהי' העבודה העקרית במעשה הקרבנות וכל המצות הנהוגת בארץ וכמ"ד אין³⁶ בין עה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד, ואז יהי'

24) הנהר הרביעי הוא פר"ת: בראשית ב, יד.

25) שמימיו פרין ורבין: בכורות נה, ב.

26) שהתקין לו ממנו בנין עדי עד: נוסח

ברכת נישואין.

27) ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.

28) עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

29) ואותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.

30) כשלא יכנף עוד מוריך: ע"פ ישעי' ל, כ.

31) עיני תמיד אל ה': תהלים כה, טו.

32) עיני כ"ל אליך ישברו: תהלים קמה, טו.

33) עיני ה' אלקיך בה: עקב יא, יב.

34) הנך יפה עיניך: שה"ש א, טו.

35) לאסתכלא ביקריה דמלכא: ראה זח"א

קצט, א.

36) אין בין עה"ז לימות המשיח: ברכות

לד, ב, ושי"ג.